

1. Paragraaf lokale heffingen

1.1 Inleiding

In deze paragraaf gaan we nader in op de lokale belastingen en heffingen van de gemeente Emmen. De paragraaf begint met een overzicht van de beleidsuitgangspunten en ontwikkelingen ten aanzien van lokale belastingen en heffingen, een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid en een beschrijving van de uitvoeringskosten Wet Waardering onroerende zaken (Wet WOZ). Vervolgens wordt ingegaan op de tariefsaanpassingen voor de komende jaren en wordt een overzicht gegeven van de geraamde tarieven in 2012. Tevens worden de geraamde opbrengsten 2012 voor de gemeentelijke belastingen en heffingen weergegeven. De paragraaf wordt afgesloten met een overzicht van de belastingdruk 2012 voor verschillende groepen eigenaren en/of bewoners van woningen in Emmen.

1.2 Beleidsuitgangspunten en ontwikkelingen

De belangrijkste ontwikkelingen in 2012 op het gebied van de lokale belastingen zijn te verwachten op de volgende gebieden;

- De waardeontwikkeling van het onroerend goed;
- De mogelijk ruimere vermogensnormen als het gaat om de kwijtschelding;
- De effecten van de invoering van de verbrede rioolheffing in relatie tot het versneld kostendekkend maken van het nieuwe Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP).
- De uitkomsten van een discussie over de precariobelasting zullen misschien hun schaduw vooruit werpen, hoewel de effecten na het jaar 2012 zijn te verwachten.

In het navolgende zullen wij daar afzonderlijk op ingaan.

De effecten van de kredietcrisis op de onroerend goedmarkt zijn inmiddels zichtbaar geworden. Met name de terugloop in de laatste jaren in het aantal verkopen in het duurdere segment en de stagnatie van nieuwbouw heeft in elk geval het beeld laten ontstaan van een flinke daling van de verkoopprijzen over de hele linie. De herwaardering, die in het najaar zal plaatsvinden op basis van transactiecijfers rond de waardepeildatum 1 januari 2011, zal daar meer duidelijkheid over kunnen geven. Globaal worden daarbij transacties betrokken die binnen driekwart jaar voor of na de peildatum hebben plaatsgevonden.

Onroerende zaak belasting (OZB)

In geld gemeten is de onroerende zaakbelasting de belangrijkste belasting in Emmen. De opbrengst hiervan is vrij besteedbaar. Voor woningen betalen alleen de eigenaren OZB. Bij niet woningen (kantoren, winkels, schuren, etc.) en andere gebouwde eigendommen moeten zowel de eigenaar als de gebruiker OZB betalen. Belastingplichtig zijn:

- de eigenaar (of erfpachter, opstalhouder, enz.); dit is degene die op 1 januari van het belastingjaar eigenaar is of het zakelijk recht heeft over een onroerende zaak.
- de gebruiker; dit is degene die op 1 januari van het belastingjaar een onroerende zaak die niet in hoofdzaak tot woning dient in gebruik heeft of huurt.

De aanslag wordt bepaald door de (eigendoms- of gebruiks) situatie op 1 januari van het belastingjaar. Het waardeniveau wordt bepaald op de peildatum, die een jaar vóór het belastingjaar ligt.

In het algemene deel zijn wij al ingegaan op de ontwikkelingen op de onroerendgoed markt. Dat zal met name voor de tariefstelling invloed hebben.

Rioolrecht

De aanleg, het onderhoud en de vervanging van het gemeentelijke rioolstelsel wordt betaald via de rioolheffing.

In het najaar van 2010 is het nieuwe GRP door de raad vastgesteld, waarbij onder meer inzicht is gegeven over de grootte van de investeringsbedragen die in de (nabije) toekomst nodig zijn voor een goed werkend rioolstelsel. In het kader van de bezuinigingen is destijds tevens besloten om

de Rioolheffing in 2012 kostendekkend te maken. Beide ontwikkelingen samen hebben duidelijke gevolgen voor de tariefstelling.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is een zogenaamde bestemmingsheffing; de opbrengst dient ter dekking van de kosten van de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval. Dit afval wordt sinds 1 januari 2006 ingezameld door AREA. Deze vennootschap voert op basis van een contract de gemeentelijke taken op dit gebied uit. De daarmee gepaard gaande kosten worden door de deelnemende gemeenten via de afvalstoffenheffing bij de burgers (en in sommige situaties bij bedrijven) in rekening gebracht.

Conform de daarvoor geldende regelgeving (artikel 15.33 van de Wet milieubeheer) maakt de in rekening gebrachte b.t.w. deel uit van het tarief. Sinds het belastingjaar 2011 is de b.t.w. na een geleidelijke ingroei, volledig in het tarief opgenomen.

De gestegen kosten van afvalinzameling leveren, in combinatie met een verandering van het aantal huishoudens en de samenstelling van die huishoudens, een verhoging van de in rekening gebrachte tarieven op.

Bouwleges

Ook hier is kostendekkendheid het uitgangspunt. Een raming van de opbrengst is altijd moeilijk te maken omdat deze samenhangt met het bouwvolume. Er kunnen flinke fluctuaties voorkomen waarbij de opbrengsten grotendeels afhankelijk zijn van aanvragen voor grote bouwprojecten. Dat de kredietcrisis hier grote invloed heeft is duidelijk aangezien het aantal aanvragen de afgelopen jaren is gedaald. De tarieven volgen in beginsel de inflatie, resulterend in het percentage van 2,5.

Inmiddels is de nodige ervaring opgedaan met de procedures die zijn verbonden aan de Wabo. Er zal op basis van deze ervaringen worden gezien of de opgenomen tariefstructuur voor met name planologisch strijdig gebruik nog in redelijke verhouding staat tot de kosten van de daaraan verbonden extra werkzaamheden.

Daarnaast zullen in 2012 voorstellen worden gedaan om waar nodig de tariefopbouw van verschillende diensten en producten te herzien. Inmiddels is een onderzoek uitgevoerd naar de mate van kostendekkendheid van de huidige leges. De resultaten tonen aan dat Gemeente Emmen nog niet volledig kostendekkend is voor alle producten binnen de tarieventabel behorend bij de legesverordening. De conclusies over eventuele tariefsaanpassingen zullen ook worden betrokken bij de hiervoor genoemde voorstellen.

Toeristenbelasting

Het tarief wordt sinds enkele jaren in overleg met de andere Drentse gemeenten afgestemd en geleidelijk verhoogd naar een vrijwel gelijk tarief voor de Drentse gemeenten. Ook voor de komende jaren is weer een dergelijke afspraak gemaakt, die loopt tot en met 2014. Het is geen bestemmingsheffing; de opbrengsten komen ten goede aan de algemene middelen.

Precariobelasting

Ook dit betreft geen bestemmingsheffing. De vaststelling van het tarief is in beginsel vrij door de gemeente te bepalen. Op 1 februari 2007 is een wijziging van de Telecommunicatiewet in werking getreden, waarbij het heffen van precario voor ondergrondse telecommunicatienetten is uitgesloten. Inmiddels heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in een brief aan de Kamer aangegeven dat hij met een wetsvoorstel zal komen, waarbij dit verbod wordt uitgebreid naar alle ondergrondse netwerken van nutsbedrijven. Dit is het voorlopige einde van een al jaren slepende discussie.

Emmen kent geen precarioheffing voor ondergrondse leidingen, met uitzondering van de leges voor olietransportleidingen van de NAM. Na de heropening van het olieveld in Schoonebeek brengt dit ca 18.000 euro per jaar op.

Inmiddels hebben wij de raad een discussienota toegezonden over de vraag hoe de gemeente Emmen in de toekomst wil omgaan met de Precariobelasting in het algemeen.

1.3 Kwijtscheldingsbeleid

Wanneer iemand een laag inkomen heeft kan kwijtschelding worden aangevraagd. Verzoeken om kwijtschelding toetsen we aan de landelijke normen die zijn vastgesteld in de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 en de Leidraad Gemeentelijke Belastingen. De gemeente Emmen maakt in de huidige situatie gebruik van de meest ruime norm, namelijk tot 100% van het inkomen op bijstandsniveau.

Inmiddels is een wetsvoorstel tot verruiming van de kwijtscheldingsnormen aanvaard. Deze wetswijziging geeft gemeenten de bevoegdheid om deze verruimde normen te hanteren, het is geen verplichting. Het lokale bestuur zal daartoe een expliciet besluit moeten nemen. Daarbij zullen ook de mogelijke financiële gevolgen in beeld gebracht moeten worden, waarbij met name de uitbreiding van de doelgroep bijzonder moeilijk in te schatten is.

Voordat een dergelijk besluit kan worden genomen dienen in overleg tussen de ministeries van financiën en van BZK door het Rijk Nadere Regels te worden vastgesteld, een nieuwe invulling van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990. Wij zullen te zijner tijd met een voorstel aan de raad komen over eventuele toepassing van de verruimde normen.

De twee belangrijkste punten uit het wetsvoorstel zijn:

1. De kwijtschelding lokale belastingen wordt uitgebreid voor ondernemers die op bijstandsniveau leven. Deze groep kon hierop geen aanspraak maken. Dit heeft alleen betrekking op de privé aanslagen. Een aantal gemeenten heeft hiermee ervaring opgedaan en de conclusie is dat het aantal aanvragen op jaarbasis zeer gering is.
2. Bij de beoordeling van de kwijtscheldingsaanvraag mogen gemeenten uitgaan van de ruimere vermogensnormen uit de Wet werk en bijstand (WWB). Nu zijn de vermogensnormen voor kwijtschelding lager dan die voor bijstand. Dit leidt tot onduidelijkheid bij belanghebbenden en de gemeenten. De ruimere vermogensnormen voor een echtpaar wordt ongeveer € 11.000 en voor een alleenstaande wordt de norm ongeveer € 5.500. Verder mag de eigenwoning bezitter een overwaarde eigen woning hebben van maximaal € 46.000

Voor het verlenen van kwijtschelding is in de begroting 2012 een bedrag geraamd van € 900.000, waarbij nog geen rekening is gehouden met bovengenoemde ontwikkeling

1.4 Uitvoeringskosten Wet Waardering onroerende zaken (WOZ)

De kosten die in het kader van de uitvoering van de Wet WOZ door de gemeenten worden gemaakt zijn gebonden aan een kostenforfait. Deze forfaitair bepaalde kosten worden door de drie afnemers, te weten het rijk (de rijksbelastingdienst), de gemeenten en de waterschappen, gezamenlijk gedragen. Het aandeel van het rijk is 40%, van de waterschappen 15% en van de gemeente het resterende bedrag. De waterschappen en rijksbelastingdienst betalen hiertoe een normbedrag per object. Met ingang van 2010 wordt deze vergoeding via de algemene uitkering uit het Gemeentefonds uitgekeerd. Voor 2012 is een bedrag van € 472.886 opgenomen.

1.5 Aanpassingen tarieven of opbrengsten 2012-2015

In de volgende paragrafen wordt een doorkijk gegeven op het gebied van de lokale heffingen voor de komende jaren. Bij de OZB kan alleen een verhoging van de opbrengst worden weergegeven, omdat het tarief mede wordt bepaald aan de hand van de waardeontwikkeling van het onroerend goed, zoals die uit de jaarlijkse herwaardering blijkt.

Met de vaststelling van het nieuwe GRP 2010-2015 is gekozen voor variant 3, waarbij kostendekkendheid bereikt wordt in de planperiode en dat betekent voor 2012 een tariefstijging van € 35 per aansluiting.

De aanpassingen van de tarieven of de opbrengsten voor 2012 tot en met 2015 zien er als volgt uit¹:

Inkomsten	2012	2013	2014	2015
Onroerend zaakbelasting	2,25%	2,25%	2,25%	2,25%
Rioolretributie		kostendekkend		
Leges	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%
Bouwleges	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%
Sporttarieven	4,5%	2,0%	2,0%	2,0%
Beheer overige gronden	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Toeristenbelasting	€ 0,05	€ 0,05	€ 0,05	€ 0,05
Brandweerrechten	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%
Afvalstoffenheffing		kostendekkend		

¹ De aanpassing van het tarief OZB-belastingen betreft de inflatiecorrectie volgens de Consumenten Prijs Index

1.6 Tarieven 2012 tabel

Op basis van bovenstaande tariefsaanpassingen wordt hieronder een overzicht gegeven van de tarieven in 2012.

De hierin genoemde tarieven 2011 zijn de tarieven zoals die door de raad in december 2010 definitief zijn bepaald bij de vaststelling van de belastingverordeningen en tarieventabellen 2011:

Soort	Grondslag	2011	2012
OZB			
- woningen eigenaar	WOZ-waarde	0,1645	*)
OZB			
- niet-woningen gebruiker	WOZ-waarde	0,2070	*)
- niet-woningen eigenaar	WOZ-waarde	0,2410	*)
Rioolheffing			
- eigenaar woning	WOZ-waarde	0,0473	*)
- gebruiker woning	WOZ-waarde	0,0330	*)
- eigenaar niet-woning	WOZ-waarde	0,0502	*)
- gebruiker niet-woning	WOZ-waarde	0,0367	*)
	Maximum bij € 2.5 miljoen WOZ-waarde		
Afvalstoffenheffing			
- éénpersoonshuishoudens	per huishouden	253,20	269,30
- meerpersoonshuishoudens	per huishouden	288,00	303,40
Leges			
- paspoort		52,10	53,40
- Europese identiteitskaart		pm	pm
- rijbewijs		44,00	54,00
- huwelijk/partnerschapregister	Minimaal	352,85	361,67
- uittreksel uit bevolkingsregister		10,00	10,25
- bouwvergunning	Bepaald promillage van de bouwsom, met een minimum van ...	57,40	58,84
Precariobelasting			
- terras	per m2 per seizoen: - Tariefgebied A - Tariefgebied B - Tariefgebied C	19,10 16,00 15,50	19,58 16,40 15,89
- winkeluitstalling	per m2 per jaar: - Tariefgebied A - Tariefgebied B - Tariefgebied C	35,90 28,60 26,50	36,80 29,32 27,16
- leidingen NAM	per m per jaar	2,15	2,20
- reclamebelasting gebied A	Per object	500,00	500,00
- reclamebelasting gebied B	Per object	300,00	300,00
Toeristenbelasting	per overnachting	0,90	0,95

*) Aangezien vanaf 2007 ieder jaar een nieuw WOZ-tijdvak begint (waarbij de waarden opnieuw vastgesteld worden), zal de totale opbrengst verhoogd worden met het genoemde percentage en niet de tarieven. De waarden kunnen aanzienlijk afwijken van de waarden in het voorgaande tijdvak. De tarieven worden eind 2011 vastgesteld als de uitkomsten van de waardeontwikkeling bekend zijn. Er vindt een verhoging van de OZB-opbrengst met 2,25% plaats. Het tarief wordt vastgesteld op een nader vast te stellen percentage, rekening houdend met de verwachte WOZ-waarden. Deze kan sterk fluctueren.

1.7 Overzicht opbrengsten belastingen en heffingen in 2012 tabel

De geraamde opbrengsten 2012 ten opzichte van de in de actuele begroting 2011 geraamde bedragen geven het volgende beeld te zien:

(bedragen x € 1000)

Omschrijving	Actuele begroting 2011	Primitieve begroting 2012	Vershil
Onroerende zaakbelasting gebruikers (bruto opbrengsten)			
• niet-woningen	3.479	3.557	78
Onroerende zaakbelasting eigenaren (bruto opbrengsten)			
• woningen	13.903	14.216	313
• niet-woningen	5.008	5.121	113
Roerende zaakbelasting	0	0	0
Toeristenbelasting	369	390	21
Precario	118	121	3
Reclamebelasting	283	283	0
Bouwleges c.a.	2.712	2.926	214
Parkeergelden	3.397	3.472*)	75
Afvalstoffenheffing	12.763	13.560	797
Leges rij- en reisdocumenten (bruto)	1.427	1.578	151
Leges bevolkingsadministratie (bruto)	114	117	3
Leges naturalisatie (bruto)	27	36	9
Leges burgerlijke stand (bruto)	127	118	-9
Rioolrechten gebruikers			
• woningen	2.444	3.250**)	806
• niet-woningen	461	614**)	153
Rioolrechten eigenaren			
• woningen	3.633	4.831**)	1.198
• niet-woningen	726	965**)	239
Gebruiksvergunningen	18	30	12
Grafrechten	605	605	0
Sporttarieven c.a.	1.910	2.012	102
Totaal	53.524	57.802	4.278

* Deze verhoging van de opbrengst komt met name voort uit de extra parkeeropbrengst van de nieuwe parkeergarage onder het Willinkplein

** Dit bedrag is gebaseerd op de kostendekkendheid van het 'nieuwe' GRP 2010 -2015

1.8 Gemiddelde belastingdruk 2012 diverse groepen

In de onderstaande tabel is voor een aantal voorbeeldhuishoudens per belastingsoort en in totaal, de belastingdruk in 2012 weergegeven:

De WOZ-waarden per peildatum 1 januari 2011 zijn op dit moment nog niet bekend. De (inmiddels jaarlijkse) herwaardering is nog volop bezig. Bij de vaststelling van de tarieven wordt ieder jaar eerst een correctie vanwege de waardeverandering toegepast en daarna worden de tarieven met het prijsindexcijfer verhoogd.

Om een vergelijking met het lopende jaar te kunnen maken is daarom ten aanzien van de WOZ-waarden uitgegaan van de WOZ-waarde in 2011. Op deze wijze is de waardeverandering voor de vergelijkbaarheid weggeredeneerd. Bij de rioolheffing is rekening gehouden met de uitkomsten van de vaststelling van het nieuwe GRP eind 2010 en de vrijwel tegelijkertijd genomen besluiten over het versneld bereiken van kostendekkendheid. De nieuwe tarieven zijn toegepast op de ongewijzigde WOZ-waarden van 2011, hier geldt hetzelfde als hierboven gesteld over de OZB-tarieven. Voor de afvalstoffenheffing is uitgegaan van een meerpersoonshuishouden.

2012

	WOZ	Tarief riool		Tarief ozb		Afval	Totaal	
		Eigenaar	Gebr.	Eigenaar	Gebr.		Eigenaar	Gebruiker
Gemiddelde waarde <u>huurwoning</u>	118.230	68,34	47,29	196,89	0	303,40	Eigenaar	265,22
							Gebruiker	350,69
Gemiddelde woningwaarde Emmen	174.066	100,61	69,63	289,87	0	303,40	763,51	
Individuele eigen woning met waarde	201.656	116,56	80,66	335,82	0	303,40	836,44	
Individuele eigen woning met waarde	305.421	176,53	122,17	508,62	0	303,40	1110,72	

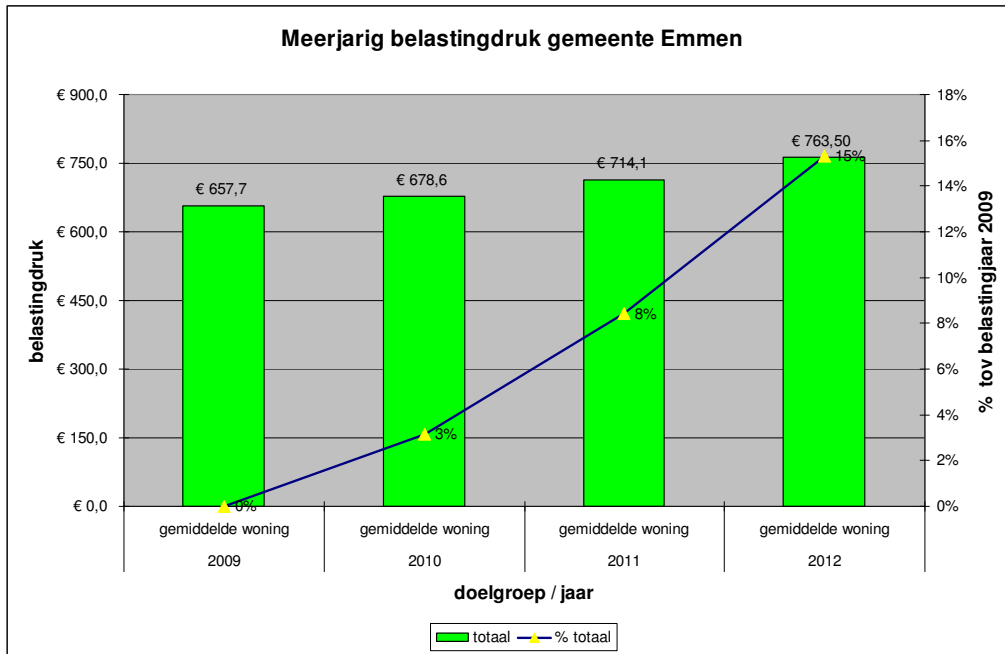
Ter vergelijking is hieronder de zelfde tabel (op basis van de zelfde WOZ-waarden van 2011), met de tarieven van 2011 opgenomen.

2011

	WOZ	Tarief riool		Tarief ozb		Afval	Totaal	
		Eigenaar	Gebr.	Eigenaar	Gebr.		Eigenaar	Gebruiker
Gemiddelde waarde <u>huurwoning</u>	118.230	55,92	39,02	194,49	0	288,00	Eigenaar	250,41
							Gebruiker	328,64
Gemiddelde woningwaarde Emmen	174.066	82,33	57,44	286,34	0	288,00	714,11	
Individuele eigen woning met waarde	201.656	95,38	66,55	331,72	0	288,00	781,65	
Individuele eigen woning met waarde	305.421	144,46	100,79	502,42	0	288,00	1035,67	

1.9 Belastingdruk in historisch perspectief

Over de jaren 2009 – 2012 is de belastingdruk als volgt weer te geven:

belasting soort | gemiddelde woning

meerjarige belastingdruk gemeente Emmen (afval obv gegevensburgerzaken)

